

Eindrapport

BESCHERMDE SOORTEN TER PLAATSTE VAN EN DIRECT ROND 'S GRAVENWEG 28 TE NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

BESCHERMDE SOORTEN TER PLAATSTE VAN EN DIRECT ROND 'S GRAVENWEG 28 TE NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL

rapportnr. 2013.1547

november 2013

In opdracht van:

Rho-adviseurs

Postbus 150

3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom

Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694

M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl

I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2013.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANNEN.....	4
1.4 OPBOUW RAPPORT	4
 2. BESCHERMDE SOORTEN.....	 6
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	6
2.2 RODE LIJST	7
 3. ECOLOGIE	 8
3.1 VLEERMUIZEN	8
3.2 VOGELS	9
3.3 VISSSEN.....	9
 4 METHODE	 10
4.1 INLEIDING.....	10
4.2 VLEERMUIZEN	10
4.3 BROEDVOGELS.....	10
4.4 KLEINE MODDERKRUIPER.....	10
 5 RESULTAAT	 12
5.1 VLEERMUIZEN	12
5.2 BROEDVOGELS.....	13
5.3 VISSSEN (KLEINE MODDERKRUIPER)	13
5.4 OVERIGE WAARNEMINGEN	14
 6 CONCLUSIE.....	 15
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	 16
 BIJLAGEN	
1. ONDERBOUWING ONDERZOCHE (SOORT)GROEPEN	17
2. ONDERZOEKSGBIED	20
3. BEGRIPPEN.....	21

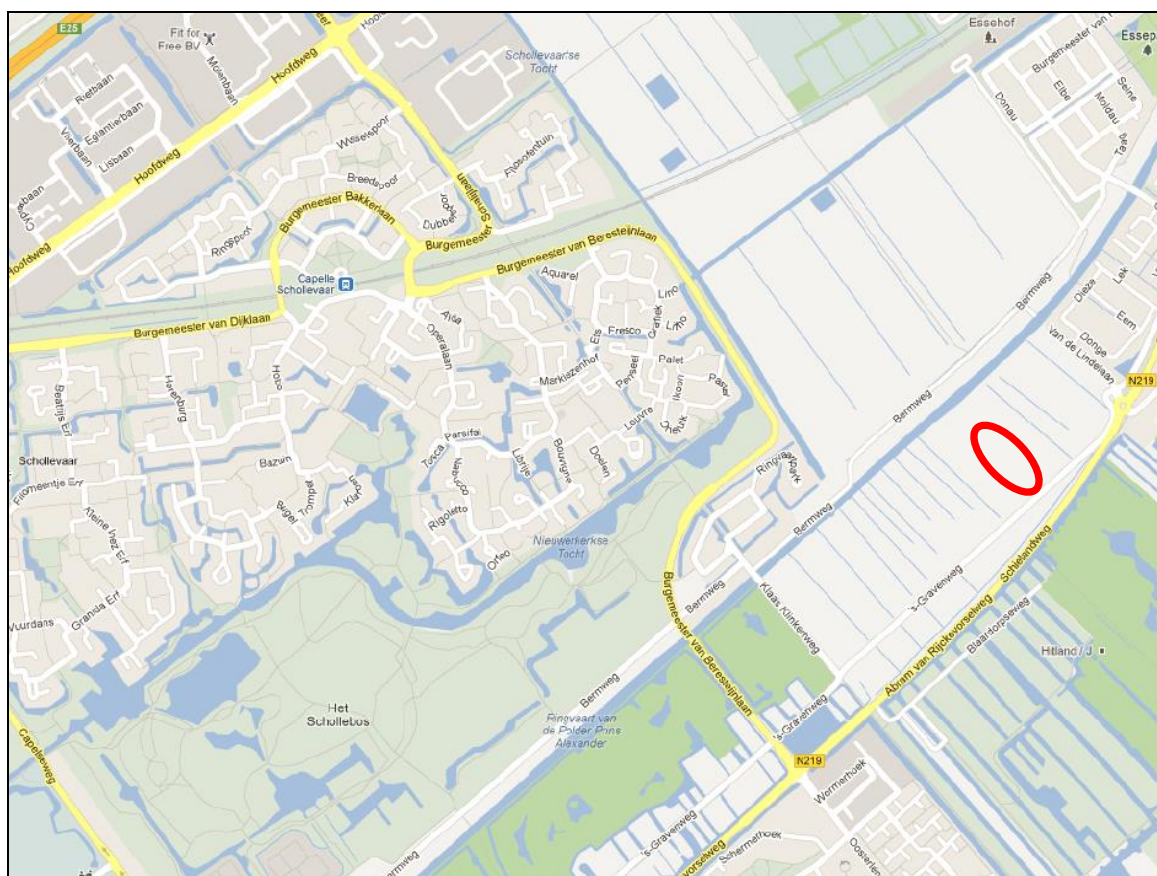
1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de reconstructie van de 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel. Op basis van landschapsecologische gegevens is het plangebied mogelijk van waarde voor beschermde vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen en vissen die door de reconstructie negatief kunnen worden beïnvloed (zie verder bijlage 1). Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en het terreingebruik van beschermde vleermuizen, vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen en vissen inzichtelijk te maken. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een veldinventarisatie naar deze soortgroepen.

1.2 Het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel (zie figuur 1 en bijlage 2). Het betreft een gebied met groen, gedeeltelijk braaklegging en bedrijfsgebouwen. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 1. Globale ligging van 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

Figuur 2. Foto-impressie van 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

Vervolg figuur 2. Foto-impressie van 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

1.3 De plannen

Het plan is om 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel bouwrijp te maken en zeven vrijstaande exclusieve villa's te realiseren. Als gevolg van de plannen zal het gehele gebied, uitgezonderd het meest noordwestelijk deel, worden ontdaan van alle opgaande beplantingen.

1.4 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de ecologie van vleermuizen, vogels en vissen (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
 - Een beschrijving van de aanwezigheid van vleermuizen, vogels en vissen.
 - De conclusie over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen, vogels en vissen.
- In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2. BESCHERMDE SOORTEN

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet die per 1 april 2002 in werking is getreden, zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 dat er een algemene vrijstelling is. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden (zorgplicht).

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde diersoorten en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boommarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Volgens de in 2009 uitgevaardigde 'Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' van de Dienst Regelingen die namens de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie de ontheffingsaanvragen in behandeling neemt, is geen ontheffing benodigd, indien door mitigerende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen kan worden gegarandeerd. Om zekerheid te verkrijgen of de mitigerende maatregelen voldoende zijn en er inderdaad geen ontheffing nodig is, kan een ontheffing aangevraagd worden ter goedkeuring van die maatregelen."

Op basis van jurisprudentie worden sinds maart 2013 weer ontheffingen van de Flora- en faunawet verleend. Ontheffingen worden verleend als een project alleen kan worden uitgevoerd met behulp van mitigerende maatregelen om effecten op soorten tegen te gaan. De ontheffing Flora- en faunawet wordt dan afgegeven onder voorwaarden. Over deze relatief nieuwe werkwijze wordt half september 2013 nadere informatie verstrekt door het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk, ondanks dat zij niet zijn beschermd. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats.

3. ECOLOGIE

3.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die zich voeden met insecten. Per nacht wordt een grote hoeveelheid voedsel gegeten. Vleermuizen zijn aangewezen op een grote diversiteit aan ecotypen, welke een groot en constant voedselaanbod opleveren.

Daarnaast zijn vleermuizen afhankelijk van landschapselementen. Door de landschapselementen (bomenlanen, huizenrijen, houtwallen e.d.) kunnen vleermuizen zich oriënteren door middel van het uitzenden van geluiden. Open landbouwgebieden zijn daarom bijvoorbeeld onaantrekkelijk voor vleermuizen.

Vleermuizen verblijven overdag, gedurende het zomerseizoen, in kleine ruimten als spouwmuren of gaten in bomen. Afhankelijk van de soort, bewonen vleermuizen bomen of gebouwen. Alleen de grootoorvleermuis maakt gebruik van zowel bomen als gebouwen. Vooral vrouwtjes zitten veel bij elkaar, in een kolonie. Hier worden de jongen in groot gebracht.

Als de schemering valt vliegen de vleermuizen uit en gaan via vaste routen, de vliegrouden, naar de foerageerplaatsen. Soms liggen foerageerplaatsen en kolonies wel meer dan 10 km uit elkaar. Op de foerageerplaatsen wordt gedurende de gehele nacht gefoerageerd. Bij het aanbreken van de dag vliegen de vleermuizen via de vliegrouden weer terug naar de kolonie.

Tegen de herfst breekt het paarseizoen aan. Vleermuizen leven dan solitair of in kleine groepjes. De paring vindt in de herfst plaats, in tegenstelling tot de meeste andere zoogdieren. De jongen worden in het daarop volgende voorjaar geboren. De vleermuizen leven in de herfst nagenoeg niet meer in kolonies, maar solitair. Voor de paring worden paarplaatsen gebruikt die vaak afwijken van de kolonieplaatsen. Vaak worden in de herfst ook andere soorten en aantallen vleermuizen aangetroffen. Een voorbeeld hiervan is de ruige dwergvleermuis. Daarnaast worden in de herfst vaak andere foerageerplaatsen gebruikt. De vleermuizen zijn immers niet meer gebonden aan de kolonieplaats.

Kort na het paarseizoen tot enkele maanden later, als de winter aanbreekt, trekken de vleermuizen naar ruimten met een stabiel klimaat als (ijs)kelders, grotten en bunkers om daar door middel van de winterslaap de winter door te brengen. Vleermuizen gebruiken dus verblijfplaatsen eveneens in de winter, wanneer zij hun winterslaap houden. De plaatsen zijn donkere, koele ruimten met een constant microklimaat. Afhankelijk van de soort zijn dit gebouwen (bunkers, grotten e.d.) of dikke bomen. Slechts zeer sporadisch komen de winterverblijfplaatsen overeen met de zomerverblijfplaatsen.

Doordat vleermuizen voor hun oriëntatie gebruik maken van echolocatie zijn vleermuizen gevoelig voor ingrepen in het landschap. Oriëntatie vindt plaats aan de hand van opgaande elementen als bijvoorbeeld bomenlanen en houtwallen. Verlies daarvan resulteert in verminderde oriëntatiemogelijkheden. Oriëntatie is noodzakelijk om van kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en om voedsel te vinden.

Bij de afweging van de effecten van ruimtelijke ingrepen in natuur en landschap spelen derhalve opgaande elementen een belangrijke rol. Vleermuizen worden meer en meer betrokken bij de besluitvorming rond ingrepen in het landelijk en stedelijk gebied. Dit is ook zeer noodzakelijk: de meeste soorten zijn bedreigd of ernstig bedreigd en alle soorten zijn nationaal en internationaal wettelijk beschermd via de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn.

3.2 Vogels

Vogels komen doorgaans overal in Nederland voor waar enige beschutting is en waar mogelijkheden zijn om te nestelen. Er zijn vogels die ieder jaar een nest bouwen om daarin te broeden. Er zijn daarnaast vogels die jaarrond een zelfde nest gebruiken om in te slapen en te broeden (bijvoorbeeld uilen) en er zijn vogels die jaarlijks terugkeren naar hun nestplaats om het nest opnieuw te gebruiken om daarin te broeden (zoals veel soorten roofvogels, huismus en gierzwaluw). De Flora- en faunawet ziet toe op de bescherming van nesten die jaarrond of jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 heeft het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van deze vogels zijn ook buiten het broedseizoen beschermd via de Flora- en faunawet (LNV-DLG, 2009b).

3.3 Vissen

In allerlei wateren komen verschillende soorten vissen voor. Het voorkomen hiervan is afhankelijk van de milieufactoren zoals stroomsnelheid, doorzicht en diepte. Op basis van aanwezige ecotopen kan in potentie de kleine modderkruiper en bittervoorn voorkomen.

Kleine modderkruiper

De kleine modderkruiper komt wijd verspreid over Nederland, in zowel stilstaande als stromende wateren, voor. De soort wordt met name in kleinere wateren vastgesteld met relatief veel plantengroei. Hier worden ook veel juveniele soorten aangetroffen hetgeen wijst op voorplanting. De voortplantingsperiode vindt plaats van april tot juni. Eieren worden dan willekeurig afgezet aan planten en stenen. De soort wordt met name op de bodem vastgesteld. Deze typische bodembewoner is dan ook voornamelijk 's nachts actief. Overdag houdt de kleine modderkruiper zich schuil.

Bittervoorn

De bittervoorn is een zeer kleine vissoort (5 tot 8 cm, max 10 cm) die behoort tot de karperachtigen. Hij bezit een hoge rugvin en heeft een (blauwe) anaalstreep. Van de meeste inheemse Nederlandse vissen is het voedsel overwegend dierlijk. De bittervoorn heeft echter een lange darm en is daardoor aangepast aan een dieet met veel plantaardig materiaal zoals kiezelalgen. Deze microscopisch kleine algen worden van stenen "gegraasd" –reden waarom de vis vaak onder stenen bruggetjes en duikers te vinden is en amper wordt aangetroffen-. Het voorkomen van de bittervoorn is sterk gerelateerd aan het voorkomen van schildersmosselen of zwanenmosselen (grote zoetwatermosselen), die nodig zijn bij de voortplanting. De eieren van bittervoorn worden in de mantelholte van de mosselen afgezet; ze komen daar uit en de larven blijven er tot ze gaan zwemmen. Gedurende het leggen van de eieren worden jonge mosselen uitgestoten en hechten zich gedurende enige tijd aan de kieuwen van de bittervoorn. Dit is tevens een manier voor mosselen om zich te verspreiden. Evenals de bittervoorn komen mosselen voor in vrij heldere, kleine wateren. Aldaar moet de sliblaag niet te dik zijn omdat de mosselen zich anders niet kunnen vastzetten. Enig slib (modder) is echter optimaal voor de voedselvoorziening van de mosselen. Als door baggerwerkzaamheden of ander onderhoud de mosselen van de bodem verdwijnen, is het paaibiotop van de bittervoorn verdwenen. De paaitijd loopt van april tot juni. De bittervoorn vereist daarnaast voldoende waterplanten omdat anders de verschillen in milieuomstandigheden zoals zuurstofhoeveelheid te groot zijn. De bittervoorn wordt dan ook aangetroffen in stilstaande wateren, zoals schone poldersloten en vijvers met een gevarieerde plantengroei en plantenrijke oevers en meren. In zeer langzaamstromend water (onder de 10 cm/s) komt de bittervoorn voor in begroeide oevers en rivieren en meanders van laaglandbeken. De minimale waterdiepte voor het voorkomen van bittervoorn bedraagt 50 cm. In diepe droogmakerijen zoals bijvoorbeeld rond Mijdrecht komt de soort niet voor; op veel plaatsen welt zout water op in diepe droogmakerijen waardoor het water ongeschikt leefgebied is voor zoetwatermosselen. Als gevolg van kanalisatie en watervervuiling is de bittervoorn op de Rode lijst van bedreigde diersoorten gekomen als kwetsbaar (tweede categorie) en is zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet.

4 METHODE

4.1 Inleiding

Ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen, vissen (kleine modderkruiper) en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zijn vijf inventarisatieronden uitgevoerd. In tabel 1 wordt van deze inventarisatieronden een overzicht gegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van vleermuizen, vissen (kleine modderkruiper) en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen ter plaatse van en direct rond 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

Datum	Vleermuizen	Vogels	Vissen
Voorzomer			
- 15 mei 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	Afvissen met net
- 3 juni 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	
- 25 juni 2013	Kolonies, vliegroutes en foerageerplaatsen	Nestlocaties	
Voorherfst			
- 20 augustus 2013	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-	
- 5 september 2013	Balts-, paar en foerageerplaatsen	-	Afvissen met net

4.2 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd door middel van batdetector-onderzoek (Petterson D-240). Met de batdetector worden de, voor mensen onhoorbare, ultrasone geluiden van vleermuizen omgezet naar de voor het menselijk oor hoorbare geluiden. Soorten kunnen door de geluiden (frequentie, ritme en klank) en zichtbeelden worden onderscheiden. Door interpretatie hiervan kan tevens het gedrag afgeleid worden en kunnen onder andere foerageerplaatsen, vliegroutes en verblijfplaatsen worden opgespoord.

Ten aanzien van winterverblijfplaatsen van vleermuizen is een inschatting gemaakt van de geschiktheid van het gebied.

De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2013).

4.3 Broedvogels

Voorafgaand aan het vleermuisonderzoek op 15 mei, 3 en 25 juni 2013 is het gebied geïnventariseerd op nesten en territoriaal gedrag van vogels met jaarrond beschermden nesten (gierzwaluw en huismus, buizerd, steenuil). Gedurende het onderzoek is tevens gekeken naar sporen zoals (oude)nesten, braakballen en krijstreden.

4.4 Kleine modderkruiper

Vissen zijn geïnventariseerd door middel van schepnetonderzoek (15 mei en 5 september 2013). Met het net worden veelvuldig kleine vissen gevangen zoals de kleine modderkruiper en bittervoorn die voor

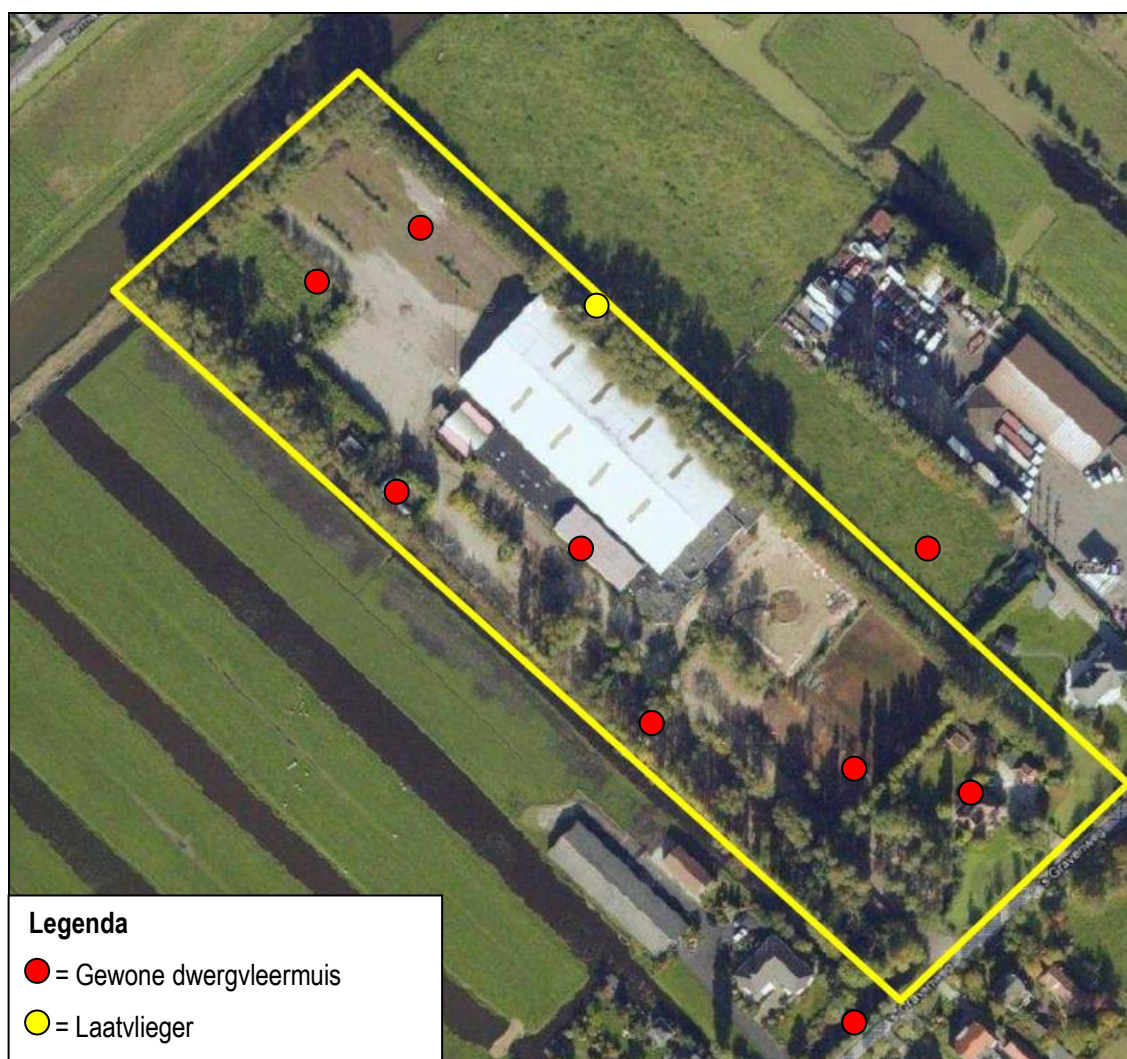
kleinere wateren een representatief beeld geven van de aanwezige vissenfauna. Het gebruikte schepnet dat werd gebruikt is geleverd voor professionele inventarisaties. Met dit net worden relatief kleine vissen gevangen die een representatief beeld geven van de aanwezige vissen. De methode wordt landelijk gebruikt en wordt uitgedragen door Stichting RAVON te Nijmegen (Spikmans & Jong, 2006). Met het schepnet zijn alle wateren integraal bemonsterd vanaf de oever, eventueel met waadbroek vanuit het water. De methode wordt erkend door het Ministerie van Economische Zaken, Dienst Regelingen, de organisatie die bevoegd is inzake de Flora- en faunawet.

5 RESULTAAT

5.1 Vleermuizen

Voorzomer

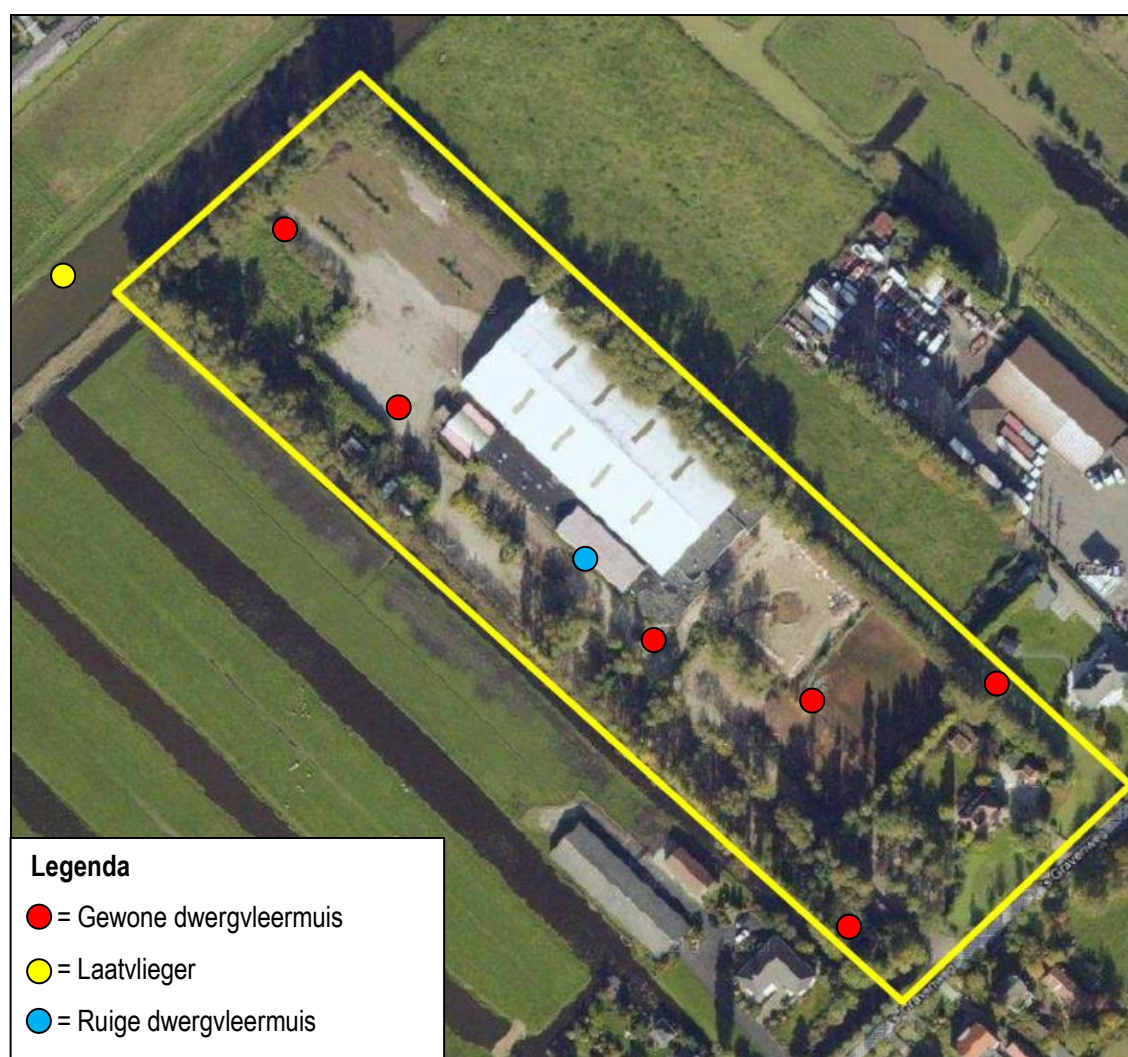
Er zijn twee soorten vleermuizen vastgesteld in de voorzomer. Het betreft de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De soorten werden in relatief lage dichtheid foeragerend aangetroffen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van kolonies of vliegroutes. Blijkbaar bevinden zich verblijfplaatsen buiten het gebied en het niet aantreffen van vliegroutes kan worden verklaard uit het feit dat de dieren willekeurig het plangebied binnen komen. In figuur 3 worden de foerageerplaatsen weergegeven.

Figuur 3. Foerageerplaatsen van vleermuizen in de voorzomer ter plaatse van en direct rond 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

Voorherfst

Er zijn in de voorherfst eveneens gewone dwergvleermuis en laatvlieger aangetroffen. Daarnaast is de ruige dwergvleermuis op enkele plaatsen waargenomen. Er zijn geen balts- en / of paarplaatsen aangetroffen. In figuur 4 worden de waarnemingen weergegeven.

Figuur 3. Foerageerplaatsen van vleermuizen in de voorzomer ter plaatse van en direct rond 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel.

5.2 Broedvogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen zoals huismus, gierzwaluw in de bebouwing ter plaatse van en direct rond het plangebied van 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel. Tevens zijn er geen vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen in de bomen en andere opgaande beplanting zoals buizerd en steenuil. Van deze soorten werden tevens geen sporen aangetroffen zoals braakballen en krijstrepen.

5.3 Vissen (kleine modderkruiper)

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen zoals kleine modderkruiper en bittervoorn ter plaatste van en direct rond 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel. Tevens werden geen zwanenmosselen aangetroffen die essentieel zijn bij de voortplanting van de bittervoorn. De reden van het niet aantreffen van kleine modderkruiper en bittervoorn is vermoedelijk de dikke sliblaag. Gedurende het onderzoek werden wel de niet beschermde en bedreigde snoek, tiendoornige stekelbaars, rietvoorn en brasem aangetroffen (alle in lage dichtheid).

5.4 Overige waarnemingen

Gedurende onderhavig veldonderzoek op 15 mei, 3, 25 juni, 20 augustus en 5 september 2013 zijn geen overige beschermde soorten waargenomen zoals de rugstreeppad of ringslang.

6 CONCLUSIE

Er is het voornemen voor het bouwrijp maken en het bebouwen van 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op beschermde soorten. Op grond hiervan is een gericht veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten die in potentie kunnen voorkomen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het plangebied en directe omgeving is foerageergebied voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het ontbreekt aan vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen. Tevens zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Ook het voorkomen van beschermde vissen is niet aangetoond. Overige beschermde soorten zijn tevens niet aangetroffen. Gedurende en na de reconstructie is het mogelijk dat vleermuizen op en in de directe omgeving blijven foerageren. Effecten op vleermuizen worden derhalve uitgesloten.

Op grond van bovenstaande kan worden gesteld dat de uitvoering van het plan niet in strijd is met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2009. Besluit Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.
- Spikmans, F, Jong, T. de, 2006. Het waarnemen van zoetwatervissen, Nijmegen, 1-55.

BIJLAGE 1. ONDERBOUWING ONDERZOCHE (SOORT)GROEPEN

Nadere onderbouwing te onderzoeken soortgroepen

27 november 2013

AANLEIDING

Begin 2013 is bepaald welke beschermde soorten voor kunnen komen op het perceel aan de 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel. Aan de hand van deze quick scan is nader veldonderzoek uitgevoerd. Sinds maart 2013 is de situatie in het plangebied echter gewijzigd. Onderhavige memo geeft een nadere onderbouwing van de onderzochte soorten in het plangebied en een inschatting van andere aanwezige soorten.

METHODE

Op 15 mei 2013 is een inschatting gemaakt van de potentieel voorkomende beschermde planten- en diersoorten. Dit vond plaats op basis van aanwezige ecotopen en ligging ten opzichte van de verspreiding van beschermde soorten. Er is hierbij geen gebruik gemaakt van bestaande gegevens omdat deze gegevens op een veel groter schaalniveau worden beheerd en het plangebied 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel een zeer klein deel hiervan omvat.

HET PLANGEBIED

Het plangebied omvat voormalige (buiten)tennisbanen en een hal met tennisbaan (indoor tennis) die als dusdanig niet in gebruik zijn. Het gebied wordt sinds 2007 niet meer als tennisgebied gebruikt. De tennisbanen zijn overgroeid met een open rietvegetatie doordat de ondergrond ondoorlatend is. De voormalige tennishal is hermetisch afgesloten. Kapotte ramen e.d. zijn altijd meteen hersteld, omdat de eigenaar altijd nog het idee had om weer met de exploitatie verder te gaan. De tennishal wordt wel gebruikt voor de opslag van materialen. Ten behoeve van de bereikbaarheid van deze materialen zijn in de winter van 2012-2013 paden gerealiseerd van vermalen puin. Als gevolg van de stuwende werking van deze paden zijn er sindsdien waterplassen op het terrein aanwezig. Deze plassen geven in combinatie met een vijver en dichtgegroeide tennisbanen het beeld dat het gebied zeer waterrijk is. Dit beeld wordt nog versterkt doordat rondom oppervlakte water (sloot) aanwezig is. Dit betreft derhalve echter een optisch vertekend beeld van de werkelijkheid. Voor de winter van 2012-2013 was het plangebied de 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel goed ontwaterend en was en nauwelijks (constant) oppervlaktewater.

RESULTAAT

Planten

Het plangebied is voor een groot deel onbebouwd en ligt voor het andere deel braak. Op de muren e.d. van de tennishal groeien geen planten. Het braakliggende terrein is het pioniersstadium niet ontgroeid. Het voorkomen van beschermde planten wordt derhalve uitgesloten.

Vogels

Binnen het plangebied 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel komen diverse opgaande vegetaties voor waarin zich broedvogels kunnen ophouden. In de bebouwing is er een zeer kleine kans op vogels met vaste rust en verblijfplaatsen zoals huismus en gierzwaluw. Ook de kans op steenuil is zeer klein doordat wegkruipmogelijkheden zeer beperkt zijn doordat er maar een beperkt aantal knotwilgen voorkomen met beperkte ouderdom.

Vleermuizen

In potentie kunnen vleermuizen voorkomen in de bebouwing. De bebouwing biedt daartoe geschikte openingen en gaten. De bebouwing zou daarbij kunnen worden gebruikt in een eventuele vliegroute als de vleermuizen in het gebouw voorkomen. In ieder geval zullen er vleermuizen foerageren in het gebied die als gevolg van de plannen

niet nadelig worden beïnvloedt. Binnen het plan komt namelijk veel groen (villa's in een groene setting) waaruit insecten kunnen komen die voedsel vormen voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Het plangebied ligt braak en het is mogelijk dat zich in de tussenliggende tijd licht beschermde zoogdieren hebben gevestigd zoals bosmuis, mol, haas en huisspitsmuis. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van matig of zwaar beschermde soorten wordt op basis van aanwezige ecotopen uitgesloten. Voor waterspitsmuis was het voor de winter van 2012-2013 te droog en de vegetatie was te open waardoor er onvoldoende dekking was voor het voorkomen van deze soort.

De waterspitsmuis is een soort die zich pas vestigt in gebieden als het ecotoop geschikt is. Het ecotoop van de waterspitsmuis, dichte meerjarige kruidachtige vegetaties nabij het water, zijn binnen een jaar niet ontstaan. Recente vestiging is derhalve ook niet aannemelijk.

Op grond van het feit dat het gebied voor de winter van 2012-2013 ongeschikt was en de waterspitsmuis geen pionierssoort is, wordt het voorkomen uitgesloten.

Amfibieën

Het voorkomen van algemene amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker is mogelijk. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen van matig en zwaar beschermde soorten wordt uitgesloten. Het plangebied was voor de winter van 2012-2013 te droog om bijvoorbeeld rugstreeppad te herbergen. De sloten rond het plangebied zijn daarnaast te beschaduwd om een functie te hebben voor rugstreeppad. Na de winter van 2012-2013 is het gebied als gevolg van werkzaamheden echter geschikt geworden. Het betreft echter een relatief korte periode van mogelijke vestiging (één seizoen) waardoor kan gesteld worden dat er nog geen spraken kan zijn van definitieve vestiging.

Reptielen

Het voorkomen van reptielen zoals de ringslang wordt uitgesloten. Het plangebied 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel was voor de winter van 2012-2013 te droog.

Na de winter van 2012-2013 is het gebied als gevolg van werkzaamheden echter geschikt geworden als gevolg van de vernatting. Het is echter niet aannemelijk dat de ringslang zich heeft gevestigd omdat de ringslang geen pionierssoort is.

Vissen

In de sloten rond het plangebied kan de matig beschermde kleine modderkruiper voorkomen. Als gevolg van bladval en schaduw van de opgaande beplanting is het voorkomen van bittervoorn niet aannemelijk. Bittervoorn leeft namelijk in symbiose met mosselen en mosselen komen doorgaans niet voor op plaatsen met veel bladval (slib).

Ongewervelden

Gezien de huidige aanwezige ecotopen (pioniersecotopen die recent zijn vernat), kan de aanwezigheid van beschermde geleedpotigen en mollusken (o.a. brede geelgerande waterroofkever, zeggekorfslak en platte schijfhoorn) worden uitgesloten.

CONCLUSIE

Uit de quick scan kwam naar voren dat in het plangebied 's Gravenweg 28 te Nieuwerkerk aan den IJssel het voorkomen van matig en zwaar beschermde vleermuizen (verblijfplaatsen vliegroutes), vogels met vaste rust en verblijfplaatsen en vissen (kleine modderkruiper) niet kon worden uitgesloten. Op grond hiervan is gericht veldonderzoek uitgevoerd. Overige soorten werden niet verwacht in het plangebied en zijn ook niet waargenomen tijdens het veldonderzoek.

Verder komen er (mogelijk) licht beschermde amfibieën en zoogdieren voor. Voor deze soorten bestaat een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Het voorkomen hiervan heeft derhalve geen procedure consequenties en beïnvloedt tevens de uitvoering niet.

Er komen daarnaast algemene broedvogels voor. Voor deze algemene broedvogels geldt dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd buiten het broedseizoen of op een manier dat nesten en eieren niet worden geschaad.

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

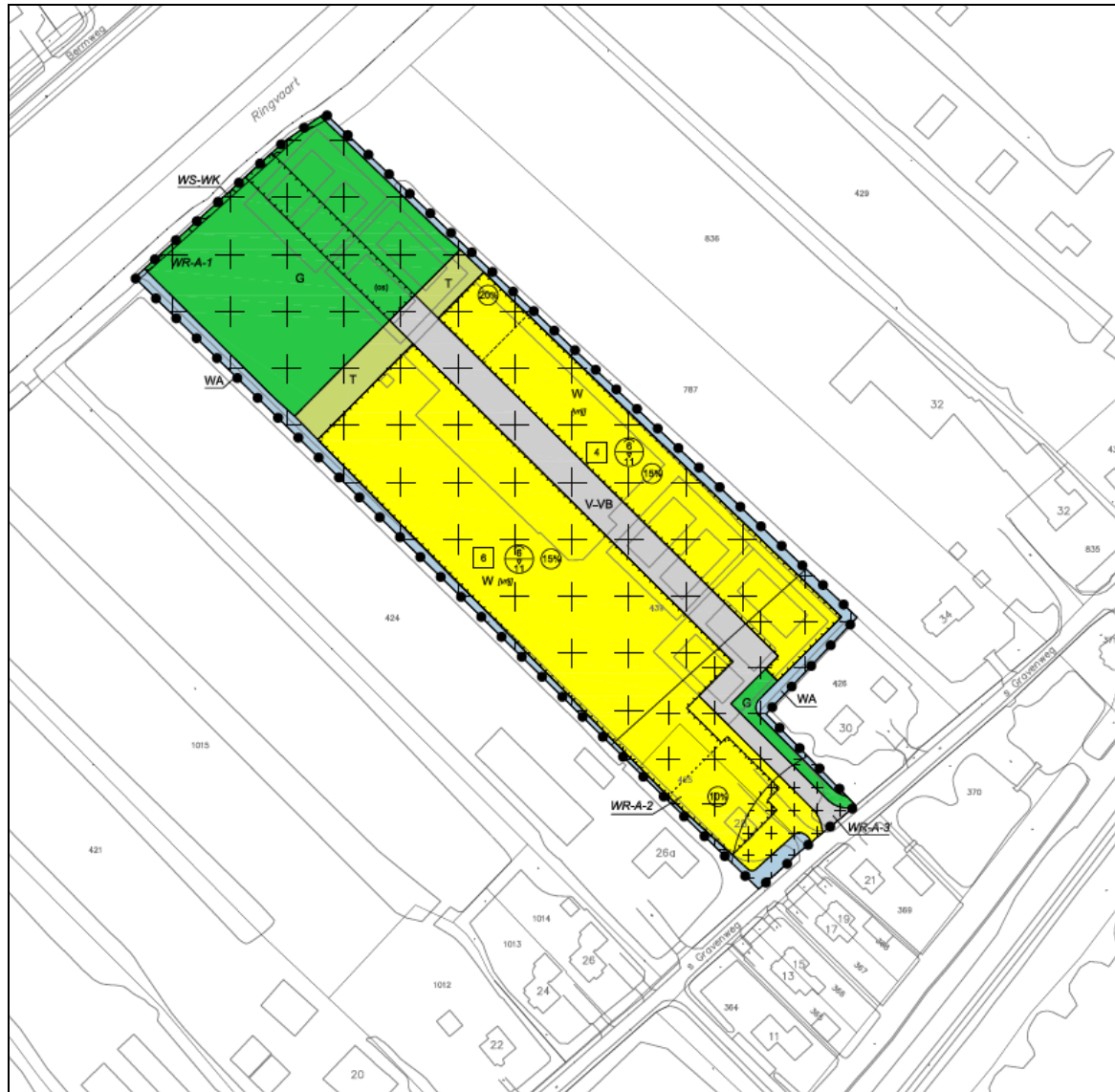
E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

BIJLAGE 2. ONDERZOEKSGBIED

Groen = (gecultiveerde) natuur

Geel = bebouwing

Grijs = weg

BIJLAGE 3. BEGRIPPEN

Baltsplaats	Plaats waar een vleermuis al roepend rondvliegt in de herfst en die doorgaans wordt verdedigd tegen andere mannetjes.
Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute) of een route in een andere tijd; bijvoorbeeld tussen foerageerplaatsen.
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar)). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolotatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Voorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.

Zomerverblijfplaats Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601